

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lib. LV. Rosa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A JOANNIS PIERII VALERIA- NI HIEROGLYPHICORUM

LIBER LV.

DE IIS QUÆ PER ROSAM ET FLORES ALIQUOT
SENTICETAQUE SIGNIFICANTUR.

Ex sacris Ægyptiorum Literis.

REVERENDISSIMO ET ILLUSTRISS. CARDINALI,

DOMINO MEO, IULIO MEDICI, FLORENTINÆ

Reipub. præsidio singulari.

INTERROGASTI me superioribus diebus (Reverendiss. & Illustriss. Domine) quo exprimi
posset hieroglyphico sententia illa, quam toto vitæ tuæ cursu unice adamasti, qua nulla moribus
integritateque proprior convenientior, excogitari posset, ALIORUM QUIPPE PRAVITATEM
BONORUM OPERUM OPE PERVINCENDAM. Cujus quidem argumenti apud Ægy-
ptios figura, apud Græcos symbola, apud nostros documenta innumera competuntur, quæ nunc
incepta admodum esset morositate enumerare, cum tu breve quid, Laconicum scilicet dictum aliquod, si fieri
posset, monosyllabum figura unius compendio elaboratum deponere visus fueris. Ego vero si in hujusmodi bre-
vitate angustias includat, à vobis potius, hoc est à clarissimo patre tuo Iuliano, Magni Laurentii fratre, argu-
mentum quod in promptu est, mutuabor. Annadverti siquidem in manu dextera imagine ejus, quam Floren-
tia magno in honore habetis, Rosam candore niveo insignem adpiciam, quam pollice solius superimposito conti-
nere videatur. Hoc est mihi breve & expeditum illud hieroglyphicum, quod quaeris, MALA B. NITATIS OPE
SUPERARE. Nam Rosa quid aliud præ se ferat, dum pulcherrimam florù speciem ex calicibus explicat, di-
pulsis spinarum asperitate, quæ florù tam elegantis amantatem opprimebant, eamque, quodam modo strangu-
late videbantur, nisi illa virtute, conatque, suo semetipsam expeditisset, commodissimeque, patefecisset, indiareque,
ita voluerit, nullam esse tam pertinacem in pravitate conatum, nullam tam gravem difficultatem, quam bo-
nitas non possit evincere, dissipare, & imperio suo subicere? Quoniam vero (præstantissime Domine) in
theatrum me jam induxisti, ubi Rosam agerem, quæ flores etiam secum aliquot alios trahit, reliquos eorum
altius prosequatur, ita tamen digestis, ut ubicunque volueris, fabula desinat. Nam vere esset in publica peccare
commoda, cum principem nugis longioribus implicare, qui tot tantaque magnarum rerum negotia sustineat.
Sedem qua modestia, quoque temperamento tua & publica omnia moderatus, parva etiam hæc & exilia, quæ
nos prestare possumus, per otium inviscere non aspernaberis.

IMBECILLITAS HUMANA. CAP. I.

DAC de bono quidem, quod suapte vi pravitate evincat, satis superque suffecerit Patris tui ge-
stamen pro hieroglyphico tam congruo, tam proprio. Subsequitur alterum non minoris effi-
cacia, quod flos is tam venustus, tam suavcolens, tam pulcher visu, tam suavi odore delectabilis,
humanae sit imbecillitatis hieroglyphicum, ac boni momentanei signum: tam brevis illa vita, tam
caducus decor, ut quo die florens vigensque enituerit, eodem ipso de floreat, & elanguescat. Hinc
elegantissimus Poeta quicumque, ille fuit, qui Rosam, quæ Maroni adscribitur, celebravit, vel deplo-
ravit potius, repentinam hanc juvenitatis rapinam ita lamentatur:

Mirabar celebrem fugitiva aetate rapinam,

Et dum nascuntur consensisse rosas.

Quantum vero illud habet invidiæ, & acerbæ in rerum naturam querimonix?

Quam longa una dies, atas tam longa Rosarum,

Quas pubescentes juncta senecta premie.

RERT 2

In

In universum autem flores pene omnes decerpti, sine foliis conspecti, fragilitatis humane, ac fugientis boni indicia sunt. Unde apud infelicem amatorem Theocritus rosam cunctis tabescere, violam cito senescere, liliū parvo post tempore marcescere, & veluti albam nivem illico liquefactam effluere lamentatur. Quod vero in antiquorum memoriis aliquot observet lilia & rosas & flores alios adhiberi in sepulchrorum ornatu, vetustum esse morem multa hujus generis dona Manibus miti solita indicant. Imo quosdam testamento etiam cavisse legas, ut iis vel illis huiusmodi quorundam sibi parentaretur; cuiusmodi memoria Ravennæ lapis ita inscriptus:

Sepulchra
ornata flo-
ribus.

OB MEMORIAM PATRIS SUI DEC. VII.
COLLEGI FABR. M. R. H. S. M. N. LI-
BERALITATE DONAVIT SUB HAC CON-
DITIO NE UT QUOTANNIS ROSAS AD
MONIMENTUM EJUS DEFERANT, ET
IBI EPULENTUR DUM TAXAT IN V.
ID. JULIAS. QUOD SI NEGLEXERINT,
TUNC AD VII. EJUDEM COLLEGI
PERTINERE DEBEBIT CONDITIO NE
SUPRA DICTA.

Et Comiti in æde D. Benedicti lapis est stratus memoriis cujusdam Valerianæ, & Apii Valeriani filii ejus, in quo mandatum est PER OFFIC. TESSERARIOR. QUODANNI (ita enim per D. scriptum) LECTISTERNIUM PONATUR ET PARENTETUR, ITEM CORONÆ MYRT. TERNÆ, ET TEMPORÆ ROSÆ JULIO TERNÆ EIS PONANTUR. Item Appius Eutythianus maritus ejusdem Valerianæ, scholæ vexillariorum largitus est magnam pecuniæ vim, ut quæ ibi notata sunt, hanc decimum OLEUM ET PROPITIATIONEM PER ROSAM PRÆBENT. Como Mediolanum proficisci invitavit brevitatis itineris rosas hujusmodi decerpturos. Nam in propyleo D. Ambrosii porta Vercellensi legas:

PETRONIO JUCUN. VI. VIR.
SENI
PETRONIA MIRA. L. F.
PATRONO QUÆ H. S.
CCCC. LEG. POSSESSORIB.
VICI BERDOMAG. IN HERM.
TUEND. ET ROSA QUOTANNIS
ORNANDUM.

Ubi Adria Tuscorum, pars inscriptionis cujusdam est, in qua sextertis numero quadringenta data ad rosas & escas ducendas cuidam Ottitio Scroniano omnibus annis. Est etiam monumentum, de quo alibi, P. Cornelia Annia, quæ ne in desolata orbitate superiret, vivam se ultro in arcem cum viro defuncto damnavit, ubi scriptum est mandasse illam sacrificio super arcem Plutonis & Proserpinæ peracto tosis eam exornari. Hinc mendum corrigere possumus in appendicibus Virgilio adscriptis, ubi eleganti admodum in Coppam Elegia, postquam suavis est aureo redimiculo caput nectere, & indulgere genio: quippe ubi omnia comparata essent ad voluptatem,

--- Tum croceo viola de flora corolla

Sertaque purpurea lutea mixta rosa.

subjungitur demum:

Quid cineri ingrato servas benevolentia ferta?

Anne coronato vis lapide ista regi?

Hic tegi mendose legitur, quia legendum, *Coronato vis lapide ista regi?* Interrogat enim Poeta, an se verus is, & priscorum in morem superciliosus, velit ideo rosas spargere, ut in ejus defuncti memoriis legatur testamento cautum, ut quotannis rosæ ad monumentum ei deferantur? Hæc fecerit non tam bonis ingeniis inutilia. Nunc ad hieroglyphica redeundum.

A. BONUM DE MALO DELIGERE. VEL,
BONUM MALO CIRCUMSEPTUM. CAP. II

Illud etiam memoratu dignum, quod rosa simulacrum, bonum significat, quod undiq; circum-
septum sit malis, ac perinde voluptates nostras amaritudinis & asperitatis plenas. Nam, ut Am-
brof. in Hexamero philosophatur, rosam spina sepsit, tanquam humanæ vitæ speculum ostenta-
ret, quæ quod esse potuit suavitatis, finitimis curarum stimulis saepe compunctum, amarelcere vi-
deatur, vallata enim est elegantia vitæ nostræ, & quibusdam sollicitudinib. obsepta, ut tristitia sem-
per adjuncta sit hilaritati: quare non illepide Catullus Venerem, quæ jucunditatis hilaritatisq; au-
thor præcipuus habetur, spinosas ait in pectore curas serere. Quod autem rosa & rubet & pun-
git, affectus amatorii signum esse Placidas affirmat, utpote qui sine verecundiæ rubore, & facino-
rosi etimnis exulceratione esse non possit. Rosam primitus spinis caruisse Basilius tradit, postea
vero pulchritudini floris abditos esse aculeos, ut quod ex voluptate oblectamentum perceperi-
mos, propinquo inde dolore exulcerati, qui ex delicti recordatione emergit, statim amittamus.
Cujus rei monumentum spinas tribulosq; tellus ipsa nobis passim ostentat.

Rosa cur
rubes &
pungit.

DE VEPRIBUS.

SCELETA. CAP. III.

Atque adeo Vepris omne genus hieroglyphicè ad delicta nostra referuntur, eaque de causa
CHRISTI caput spinis coronatum, ut indicium hoc esset nostrorum scelerum, quæ supra ca-
put suum expianda suscepit, Spinas terra germinat Adamo: quia propter ejus prævaricationem
peccata pullularunt. Apud Salomonem Spina nascuntur in manu temulentis, actiones ejus sceleribus
& perperam quibusq; factis plenas esse commonstrantem. Eliaze cantico legitur cap. 5. Expellatum,
C. uti vicia vras daret, & amq; spinas protulisse: ait Eucherius loco hoc, hieroglyphicum sunt iniquitatis,
ut uva justitiae. Sane ager, ut Hesychius, in Divinis literis pro d. vna accipitur institutione, quam
Prophetæ, Jesus & Apostoli tradidere, cujus vitis Christus agricola Pater, in quo absconditur the-
saurus, id est, salutaris prædicatio. Semen, verba doctrinæ. Poma, bonorum operum proventus.
Spina, scelera, pravaq; consuetudines atq; pestilentes.

Genes. 3.
Provi. 26.
Spina quid
in Divini.

ODIUM. CAP. IV.

Nam & Si: apud Hebræos, apud nos rubus est, cujus id est hieroglyphicum, ut odium signifi-
cet, ut octavis apud Hieronymum Hebræorum castis habetur.

ASPERITAS. CAP. V.

Uque adeo vero rubus in asperitatis significationem abiit, ut homines ingenio motoso & dif-
ficillimo præditos, qui præ suo vivendi instituto omnes aliorum mores impendio fastidirent,
per Rubum siccam indicarent: eam enim ita affectam frangas potius, quam minimum flectas. De-
nique rhamnus, urtica, carduus, sentes, paliurus, & herbæ reliquæ aculeis armatæ, in factis literis
D. significant homines inimicos, dolosos, insolentes, & omnino improbos, quos nemo ex probis &
mansuetis atre etare potest, contingere vel castigare, sine doloris compunctioe, dicitur Eucherius.

Rubi hiero-
glyphicæ.

PERTURBATIONES ANXIETATESQUE. CAP. VI.

Sunt præterea omnia hæc perturbationum, quæ menti nostræ accidunt, hieroglyphica. Rubus, ut
sentit Hesychius Hierosolymitanus presbyter, afflictatio ea est, quam nostri Tentatio evocant.
asperu quippe virgultum, & quod difficulter manibus atre etare possis. Hinc vero curæ, oppressio-
nes,

Est enim
Anxiatio
nisi dano
dico, rigi-

R. 111 3

nes,

diffimus
rubus ari-
dus, Vita
spinoza.
Vt Matt.

13. Marc. 4.
Luc. 8. Ce-
siderunt
in spinas
Per spinas
divitias.

Georg. li. 2.

nes, adversi casus omnes intelliguntur, quibus corda nostra vellicantur, lacerantur & arumosa fiunt: de quibus Paulus 2. ad Timoth. *Omnes qui volunt pie vivere, Christo Jesu dediti, persecutionem patiantur.* Ita apud Græcos dicitur, *si quis pro vita incommoda atq; perdifficili.*

DIVITIARUM CURÆ. CAP. VII.

HEROKLYPHIGE passim loquitur Evangelium, ut ad hanc sententiam semen ait inter spinas concidisse, unde anxietas divitiarum curæ significatur. Sed durum fortasse videtur, divitias per spinarum vocabulum intelligi, nisi Dominus nosse Jesus CHRISTUS, qui eo usus est hieroglyphico, dictum ipse suum explicuisset. Quis enim mihi crederet, ait summus Pontifex Gregorius, si spinas divitias interpretari voluisset, maxime cum illæ pungant, istæ delectent, & tamen spinæ sunt quia cogitationum suarum punctione mentes lacerant: & cum usq; ad peccatum pertrahunt, quasi inflicto vulnere eruantur: & quæ plurima in hanc sententiam disputat. Expectet vero aliquis, ut huc citem locum ex 32. Psalmo: *Conversus sum in arum: a mea, dum configitur spina.* Sed loco satis facit Lectorum admonuisse, in Hebræo codice nullam esse hic de spina mentionem, sed de arisarum spiculis, quæ per ætatem torrefactæ facile confringuntur. Hebræicæ profus literæ sensus est, ut paulo altius repetam, *conversum esse Humorem, quod alii pinguedinem reddidit, in eam iam ariditatem quæ spicis accidit eo præsertim tempore, quo arista tritur antur.* Nam tritura cum magno plurimum calore venit, ut Maro diceret. Dicendum igitur, *Humor omnis meus ita exaruit, ut arista* (nam hæc ariditate nomine habent) *eo ætatis tempore quo tritura serrescit.* Et hoc sibi vult illud, *Dum configitur spina.* Nisi forte spina in linguis aliquot aliis spicæ etiam significatum habet.

GRATIA. CAP. VIII.

Rosa sine
spina hieroglyphica.

UT vero diu per senticeta tot peregrinati, postliminio tandem ad rosam redeamus, ea sine spinis considerata, tum venustatis, tum amoris, in primis autem gratiæ ejus signum est, quæ quis præditus omnium in se amorem contrahat, omnium sibi animos conciliet. Inde factum est, ut purpuream rosæ colorem Veneris sanguinem esse Poëtæ dixerint, qui quidem ex isto ejus pede descendit, & rosam, quæ prius ubique alba erat, aspergine sua continxerit:

*Ille quidem studiosa suum defendere Adonin,
Gradivus stricco quem peter ense ferox,
Affixit duris vestigia cæca rosetis,
Albag, divino picta cruore rosa est.*

Et Europa, Theocritus: *Dum regia puella alios alia flores legunt, ipsa Regis filia purpuream manu rosam legerat, qualis Venus inter Gratiæ excellens.* Inde rosas loqui, proverbium, de re gratissima jocundissimaque. Et Persianum illud, dum nutricula gratiam omnium alumnulo comprecatur, Deos votis onerando ait: *Quicquid calcaverit hic rosa fiat.* Sed quod alii fabulose dicunt, Philosophi illi veteres, qui rerum omnium originem altius perlerunt, odorem coloremque illum à Venere ipsius stella proficisci autumant. Hinc Maro Venerem rosæo semper ore loqui dicit. Quod denique ad afflatum pertinet, nemo luculentius expressit, quam idem explicuerit; ejus enim id de Rosa opusculum, de cujus authore dubitatum diximus, Charisius agnoscit. Ait vero Poëta:

Ætoli. 4.

*Vidi Pestano gaudere rosaria cultu,
Exoriente novo rosida Lucifero.
Rara pruinosis canebat gemma fructibus
Ad primos radios interitura die.
Ambigere, vapere rosæ tunc aura ruborem,
An daret, & flores tingeret orta dies.*

*Ros unus, color unus, & unum mane, durum
Stædis & floribus est domina una Venus.
Forsan & unus odor: sed celsior ille per auras
Diffatur, spirat proximus iste magis.
Communis Paphia Dea sideris & Dea fluvii,
Præcipit unius muricis esse habitum.*

Magis Indici Rosa in quanto pretio fuerit.

Quo vero Gratia significatum inesse rosæ apertius intelligamus, Indorū etiam monumenta conquiremus: siquidem eorum Magi rosam tantum fecerunt, ut ad conciliandos magnorum principum animos, non alia re quæpiam libentius quam rosæ uterentur. Libet vero ex eorum dictatis unum hoc, quod ad argumentum facit, recitare. Ajunt illi, si Princeps quæpiam sacer profanusve sit ad condas, quem

A quem tibi conciliatum velis, ut & te amet, & votis tuis faveat atque benigne respondeat, observandum esse cæli situm, cum Sol vel in Ariete gradu eo ascendente fertur, quem Luna læto feliciq; aliquo aspectu intueatur. Hic tu phialam rosæco nidißimo plenam in manû dexteram sumens, facie adversus Solem conversa, sumis pedibus insitens, & phialam præcendens in hæc verba duodecies repetitione facta, voce clara orationem habeas. Salvere te jubeat Deus, ô Planeta tuo potens lumine, ac omnigenæ felicitatis fecundissime, qui tam formosus, tamq; omnibus exoptatus, tam beneficis oriris radiotum distillatione micantissimus. Tu Sol ille es, qui luce, spiritu & vigore tuo mundum universum regis: tu cæli lampas, tu rerum omnium lumen, tu eorum quæ ubiq; æguntur author: tu per vim, quam tibi Deus Opt. Max. infundit, tibi omnia devincis: tu quatuor mundi cardines continuo infatigabilique cursu pervestigas: tu lumen & pulchritudinem ex ipsa divinitatis facie mutuaris: tu viam luminosam, & perpetuæ usum lucis nullo interposito velamento Lunæ liberaliter elargiris: tu reliquos stellarum globos luminis tui lampadibus accendis. Quæ si ita habent, exoratum te velim, ut amicitiam, benevolentiam, amplexum, & effectum erga me omnium benevolentiarum in hoc oleo mihi concedas, ita ut me omnes appetant, & amicitiam meam ultro concipiant, ac perinde maximos minoresq; Pontifices, Reges, Principes, reliquosq; potentiores, Senatuum, populum infimumq; gregem, mihi amore atq; charitate concillem. Hic quo illi appellarentur nomine profitebantur, rogabantque insuper & adjurabant, obsecrationibusque adigebant per ejus potestatem, ut amicitia hæc & amor & pietas ita in horum cordibus & linguis & operibus insisteret, ut magno se affici gaudio experirentur, quotiescumq; hominem ejusmodi intueri atq; alloqui facultas esset. Proinde Sol virtute & potestate sua, ut mores etiam congruerent, hominisq; præsentiam illi omnes admirarentur, honorarent, & esse quantumvis pietati existimarent, efficeret. Ad hæc quædam genitorum nomina intermisciebant, quorum interventu eadem fieri supplicabant, præcipueq; nomen illud quod amores & amicitias vivificat, & amantum corda in unum conflant, inlolebilique copula conjungit. Ea vero tum quia videbantur absurda (sunt enim, ut Lucianus ait, βαρβαροῦ πινυ καὶ ἀπειροῦ οὐκ ἐπινοητῆ καὶ ἀδύνατον) tum quia ex Christianæ pietatis instituto profana jam habentur, de industria prætermisi. Id ite cum exegissent, oleum summa veneratione susceptum observabant, quo faciem obungerent, quotiescumque Principem aliquem adiuri essent. Quo minime ridiculum videatur, Ulyssi in Phœniciam appulso, fracta quippe navi, mari ejecto, & omnium egeno, Deam Pallada oleum attulisse, quo ille perunctus, omni abjecto squallore, quem ex maris salugine inediaque per quatrimum tolerata contraxerat, καλῶ καὶ ἀδύνατον, dignior & venerabilior effectus est. Rosaceum vero Homero fuisse cognitum ex eo conjicimus argumento, quod in Iliad. Venus Hectoris cadaver obunxerat, quod à canum injuria, quibus id Achilles objecerat, inoffensum præstitit. Tantam inesse Rosæ vim, Homerus persuasum habuit. An nos autem oleum aliud à Venere quam ex rosâ sua comparatum existimemus? aut alia quapiam ope usam crediderimus, quam ea ipsa vi, quam rosâ ipsamet infundit, cum in Carthaginiis templo

Oratio
Magorum
ad Solem,
plana magica &
improba.

Oleo rosaceo, qd in Iliad. dicitur obunxerat, & odoriferum oleum, Odyss. lib. 2. verb. 339.

Restitit Aneas, claræq; in luce resuscit,
Os humerosq; Deo similis: namq; ipsa decoram
Cæsariem nato genitrix, lumenq; juvenem
Purpureum, & letos oculis asslarat honores.

Æneid. l. i.

D Sed quoniam rosâ super fatis superq; jam provectus sumus, præteribo Ælii Veri Imperatoris lectulum, innotulumq; reticulum foliis rosæ repletum, quem sibi subterni jubebat, in quo Persicis odoribus perunctus recubare consueverat, major è inde sibi gratiam adepturus. Dissimulaboq; fabulas Apulejanas, in quibus Lucius ipse prius in Asinum ex homine conversus, rosâ toto terrarum orbe perquisitis, tam multa pertulit incommoda, donec demum oblata carû copia, quas deciperet, humana formæ restitutus, pristino decori & venustati est redditus. Quod autem pertinet ad odorem, rosâ sordidissimum animal Scarabeum, cui res plurimum est cum stercore, ut alibi diximus, odore emectat suo. Per hæc autem eam idcirco appellatam Plutarchus ait, ἐν γὰρ τοῖς πολλοῖς ἐπινοητῆ ἀφίνος, quod ingenti odoris redundantia distillat. Divina lit. ræ, ut Cyprianus ait, gloriosam famam appellatæ solent

lent odora menta. Unde Paulus, *Christi bonus odor sumus*. Et quod unguentum in Aaronis Pontifice A barbam difflebat, bonæ index est famæ, quam sibi sacerdos quilibet comparare debet. Et pro martyribus hieroglyphicè poni rosas à rubore sanguinis, ait Eucherius.

DE LILIO. CAP. IX.

Florum
prærogati-
va.

UT vero coronam ipsam nostram elegantius contexamus: purpureis aderunt lilia mista rosæ. Sciendum autem in primis, unumquemque florem hieroglyphicum esse spei. Nam si spes, ut Speusippus Platonius fuit, est expectatio boni; velut è converso, metus, animi concussio in expectatione mali: si que floribus inspectis, usum inde fructuum sperare solemus, nulli dubium erit quin flos sit futuri boni prænunciatus, & frugem paulo post succrescentem pollicetur. Nam & Theophrastus ait per florem, ubi prævius apparuerit, in frugis inde nos spem surrigi. Sed quam vis sit hæc florum omnium prærogativa, ut nos bene sperare jubeant, unus tamen præcipuus, quippe liliū, uno omnium consensu hieroglyphici hujus primas obtinet. Hic in antiquorum monumentis cum in

Numismat.

Alex. Pii

Imp. A-

milian-

Imp.

Claud.

August.

Hadriani

August.

Æneid. l. 6.

numo Imper. Alexandri Pii Aug. ab altera facie Dea liliū dextera prætendit, cujus inscriptio est, SPES PUBLICA. Eadem inscriptio cum lilio manu Deæ prætento in Imper. Æmiliani numis habetur. Nusquam vero frequentius neque manifestius hæc liliū facies pro spe ponitur, quam in Imper. Claudii. P. T. Augusti, quorum vis magna proximis annis in Bellunensi agro effossa est, in quibus Dea ipsa pallam læva sustinet, dextera liliū prætendit, cum inscriptione, SPES PUBLICA. Et in Tib. Claudii numis eodem gestu Dea, palla quippe sublata, liliū; dextera prætendit, cum literis, SPES AUGUSTA. Eodem statu habitūque in Hadriani numo dea liliū prætendit cum inscriptione, SPES P. R. Ac ne ratio sit horum multiplicitas & numerus, hieroglyphici hujus non ignarus Marto noster, cum spem de Marcello conceptam significare vellet, tacita quadam ad clarissimum illum allusione, eruditius sane quam fronte prima pollicetur, hæc scripsit:

Nec puer lilia quisquam de gente Latinos

In tantum spe tollet avos, nec Romula quondam

Ulo se tantum tellus jactabit alumno:

Ibidem.

& quæ sequuntur usque ad versum illum:

--- & quæ fata spera rumpas.

Tu Marcellus eris: manibus data lilia plenis.

Lilia postulat Anchisæ, quibus donis nepotis animam cumulet, ut inde præceptam iri spem publicam populi Romani, prout ex superioribus numis ostensum, indicaret. Hinc Flæcus cum spes postulat sæpe fallere animadvertisset, indolisque bona de manibus sæpe rapi conspexisset, postquam vivax apiam dixit, breve mox liliū subjecit.

CHRISTUS, ANGELI. CAP. X.

Caute.

c. 2.

Hinc lex

Salica his-

teroglyphicè.

Liliū na-

tura.

IN Divinis literis liliū, præcipuè album, nunc Christi, nunc Angelorum hieroglyphicum est. à candore quippe justitiæ, ad quod spectasse voluit Salomonem, cum dixit: *Flos campæ, & lilium D convallium*. Hilarius in Mattheo, præcipuum Angelorum hieroglyphicum ponit lilia, de quibus dictum Evangelio, *Non laborant, neque videntur*, quibus scilicet extra humanæ scientiæ eruditionem, laboratum operis mercedem, à Deo gloriæ candor indultus atque indutus est, ne quid ex principio labore & ære existimarentur habuisse. Ea autem est liliū germinis natura, ut cælestibus Angelorum substantiis aptissimè comparetur: hoc enim efflorescens, cum à stirpe detentæ: humi radicis avellitur, nature suæ virtutem, licet aruisse videatur, occultat, & redeunte tempore rursum liliū sui honore vestitur. Ex se igitur reflorescit, sibi que redditur: quod sit, quod vigeat, nec radici nec terræ debet, cum ille qui se suggerit succus ex se dimanet & suffundatur, atque ita annuæ hujus viriditatis exemplo, virtutem cælestis substantiæ æmulatur, cum tamen ex eo tantum quod intra se divinitus acceptam habet

A habet, alatur in florem. Ideo ergo lilia non laborant neq; nent, quia virtutes Angelorum ex ea, quam adeptæ sunt originis suæ forte, ut sint semper accipiunt. Generatim vero florem Eucherius hieroglyphicum esse dicit eorum operum, quæ bene riteq; fuerint inchoata: & Canticorum canticum ea de causa Sponsam dicere, *Fulcite me floribus.* Cant. ca. 2.

PULCHRITUDO. CAP. XI.

E Si & pulchritudinis signum liliam sive formam, sive colores ejus contemplere, Sufasq; mollem delicatamq; Persarum urbem, ubi Regum erant hyberna, ob mitissimam cæli plagam & amœnitates alias, inde cognominatam tradunt, quod Sufa Persarum lingua liliam sit. Volentes itaque loci pulchritudinem signare, nomen à lilio fecerunt, quamvis Stephanus à multitudine potius liliorum, quæ passim illic & feracissimè proveniunt, cognomentum urbi inditum inscripserint. Ut enimq; vero, velut à liliis Sufæ, non immerito inter Italicas urbes à flore Florentia nuncupata, ut potè quæ, Domine mi præstantissime, patria hæc tua, quam tam libenter incolimus, tam formam suam, & incomparabili rerum omnium amœnitate, totius sit Italiae flos; ut invidè mihi facere videantur, qui Fluentiam antiquum urbis nomen sibi somniant. Florentia à flore dicta. Vo Politianus, epist. li. 2. epistol. 2.

PUDICITIA. CAP. XII.

Pudicitia, virginitatisq; florem esse liliam, Hieronymus adversus Jovinianum interpretatur, dum Canticorum canticum Sponsa illa cælestis fratrualem suam inter lilia pascit canit, hoc est, inter candidissimos virginum choros. Illa enim tota speciosa, nulla notabatur macula, neque etiam ruga, ut Apollolus addidit. Et quod à Libano accersitur, id est, candor interpretatur, sane Nymphis qui sacra faciebant, etiam Gentium Sacerdotes, lilia præsertim candida offerre soliti erant. Ita apud Propertium Terpeia: Cant. ca. 62. & Cant. ca. 4. Gameliû pascuntur in liliis.

Sape tuit blandis argentea lilia Nymphis.

Romula ne faciam lederet hasta Tact.

C Sciendum tamen in universum flores dicitur ab Apollonio, ut Argonauticâ primo:

De q; v'et' dicitur namq; a regibus pascuntur.

Pulchra fremunt ut Apes pascentes lilia circum.

Quamvis proprie flos est qui liliam appellatur, quem Theophrastus libro de plantis, narcissum esse dicit, alii autem liliam. Et licet & pulchra & delicata lilia sint, ea tamen invita Veneri ait Nicander in Alexipharmacis, quod olim de candore cum Dea certare voluerint, eamq; indignatam lilia in almini pudendi formam transmutasse, adeo nihil tam ridiculum, tam ineptum, quod sibi Græci non petantiant. Lilia in vot. sa Veneri.

JUNO. CAP. XIII.

Verum odium hoc in liliam, inde potius processisse videri potest, quod flos Junonis liliam esse dicitur, ut ex Deæ lacte progenitum, cum subjecto clam Herculi ubera a' mo' illet, dolore statim cognito se retraxisset: guttas vero lactis a junc aliqnot in terram decidisse, ex quibus mox lilia pullularint. Meritoq; flos Regius etiam appellatur, non à Junone Regina tantum denominatione sumpta, sed à Regia qua præstant celsitudine, quod tanta proceritate super flores alios attollitur, ut ad iria interdum cubita surrigatur. Regina florum hodie & flos regum, nimirum Francorum.

DE CARDUI SCOLYMO. CAP. XIV.

ET quoniam hodierna dictio per flores volutatur, bonaq; eorum pars, boni parum admodum pollicetur, ut conditionem quisq; perpendat suam, de cardui Scolymo, de que fremio quædam minime dissimulanda.

Ssss

IMBE.

Imbecillitatem humanæ vitæ Sacerdotes Aegyptii nullo significantiore ostendebant hieroglyphico quam cardui flore figurato, quem Græci *Συδάμιος* vocant. Unicaulis enim carduus simulae scolymo in calicem apparuerit, florem purpureum mittit inter medios aculeos celeriter confentem, & abeuntem cum aura; perinde ac spes nostræ plurimum evanescent, & minima quoque de causa homines plerumque exanimantur.

MORBI. CAP. XVI.

SI vero morbos, quibus plurimum tentatur affligiturque humanum genus, significare voluissent, Fremi fecissent flores; vel quia rerum natura flores odoresque de die in diem gignit, magna hominum admonitione, quæ spectatissime florent, evestigio marcescere, & ut apud Eliam est: *Omnia caro fœnum, & omnis gloria eius flos agri*: sive ut Cyprian. reddit, *omnis eius claritas, ut flos fœni*: simulae enim fœnum aruit, decidit & flos: id quod fatidicus etiam Rex lamentatur, cum olla sicut fœnum aruisse clamat, vel quia tradunt Magi, colligi anemonas (sic enim Græci vocant) tertianis & quaternis remedio, postea alligari florem panno rosco, & in umbra asservari, ita cum opus sit ad alligari. Florem hæc habet aut phœnicum, aut purpureum, aut lacteum, qui se nunquam aperit, nisi vento spirante, unde & nomen accepit, *ἀνὰ τὴν ἀρίστην* scilicet. Quamvis non sum nefcius, eruditos esse authores, qui hoc nomine flores omnes intelligant in huiusmodi significatum, quod floribus omnibus contingat, spirante vento aperiri. Ad eorum vero quæ pulchra, grata, & amabilia potamus, imbecillitatem in dicendam, Catullus affectus aliquot accidere ait, velut præti ultimi flos prætereunte postquam tactus aratro. Quam sententiam dixisse semel non sat habuit, quare abibi eandem repetit:

Esaiâ 40.
Verè fœnum est populus.

*Ut flos in sepiu secretus nascitur hortis
Ignotus pecori, nulli contusus aratro,
Quem mulcent aura, firmat Sol, educat imber,
Multi illum pueri, multa optavere puella.
Idem cum tenui captus de floruit ungui,
Nulli illum pueri, nulla optavere puella.*

Quem Maro imitatus ait:

Purpureus veluti cum flos suavis aratro *Languescit moriens.*

Eni. li 9.
Herba hieroglyphicâ.

Neque forte importune dixerim, loco hoc herbam in Divinis literis, ut apud Eucherium, hieroglyphicum esse iucunditatis, nonnunquam indicare quædam animæ proficientis rudimenta, quæ mox florem, hoc est, spem, inde semen, hoc est, fructum datura sit. Ad superiorem vero sententiam Hilarius in Matthæum, sub hieroglyphico fœni nomine gentes à Deo sæpe nuncupatas ait: *Germen, inquit hic, illud est quod virtutis sua flore dilapso, ad calorem Solis arescit. Igitur requies nulla gentibus: neque mortis, ut volumus compendia quies dabitur, sed ipsis corporibus etiam æternitas destinabitur, ut ignis æterni in ipsis sit æterna materies, & in universis sempiternis exerceatur ultio sempiterna. Et hoc illud est quod Paulus ait: Omnes quidem resurgimus, sed non omnes immutabimur.*

DE AMARANTHO. CAP. XVII.

DE humana vitæ imbecillitate, bonisque caducis & ante diem ereptis, hæc per florum imagine Aegyptii afferre consueverunt.

IN OFFENSA VALETUDO.

CAP. XVIII.

CONtra vero si quem inoffensa valetudine vixisse corporis ad extremum usque dignitate virtutibusque servatis, hieroglyphicè ostendere voluissent, amaranthi corollam capiti ejus imponere

A mos erat. Est autem amaranthus (spica purpurea verius quam flos aliquis, aservaturque decer-
 pra, ac postquam defecere cuncti flores, madefactus aqua reviviscit, & hybernas coronas facit :
 summaque ejus hæc natura nomen invenit *id est in ægypto* id est, propter ea quod minime
 marcescat, Amaranthus sit appellatus. Hinc Thesalia ad tumulam Achillis libamina & expiatio-
 nes quotannis oraculi Dodonæi admonitione ferre jussi, cum omnia quæ sacrificio rite operando
 necessaria essent, ex solo patrio asportare consueissent, duos quippe Tauros, alium unum, nigrum
 alterum, utrumq; vero manuetum: sylvam ex monte Pelio cælam, ignem ex Thesaliæ, molamque
 & aquam ex Sperchio hausitam. Coronas insuper amaranthinas primi omnium excogitaverunt,
 easq; ad sacrum ejusmodi ferri sanxerunt, ut si forte venti navem repulissent, aut alia quapiam
 de causa mora injec-ta esset, coronæ tamen neq; flaccidæ, neq; deformes suspenderentur.

*Hæc à Plin.
 l. 21. c. 8
 Idem Mart.
 thelus in
 Drosco. l. 4.
 cap. 52.*

DE FERULA.
 CASTIGATIO INGENUA. CAP. XIX.

B Q uam Baccho sacram, & inde *in ægypto* ministros ejus multi tradidere. Sed quod ea de
 causa Baccho dedicetur, quia Asini ea vescantur avidius, quam animalibus reliquis, ut tradit
 Plinius, præsentaneum sit venenum, leve commentum forsân videatur, quamvis non ignoremus
 animal id gratissimam fuisse Libero patri victimam. Id vero magis arridet quod à Plutarcho ac-
 ceptimus libro de instituendis mulieribus: hic enim & ferulam & oblivionem Baccho dedicatas ait:
 Ferulam quidem, propterea quod virga ea admonitionem significat, qua pueros castigare soliti
 sunt veteres, ut se quoq; subduxisse manum ferulæ profitetur Juvenalis: itaq; innuere voluerint,
 quæ per ebrietatem admilla tantum sunt, puerili indigeant castigatione. Oblivionem addidere,
 pato, per lyncis ejusdem Bacchi simulacrum, quæ patiendo si casu aliquo avertat oculos, propo-
 si tibi obliviscatur, ut ajunt, & alium querat. Ajebant vero eorum recordari non oportere, quæ
 inter vina dicta factave essent; notum enim illud est, *non pœnitentia evincitur.* Quod si quid est cujus
 meminisse debeat ebrius, ea dubio procul omnia, ut Pythagoræ sententia est, non tantum remini-
 sci, sed idem idem etiam animo repetere debet, quæ in ebrietate ridicula aut perniciofa dixerit fe-
 ceritve: id enim unam esse vitandæ ebrietatis remedium. Nam & Anacharsis ita nos docuit ebrie-
 tatem cavere, si quæ ebrii faciant, inspexerimus. Quod vero Plutarchus admonendis mulieribus
 ferulam adhibet, aurem nobis vellere videtur, ne distichi illius immemores simus, quod toto terra-
 rum orbe cantatissimum est:

*Plin. l. 21.
 cap. 1.*

*Ebrietatis
 remedium.
 Odi me-
 morem
 compato-
 rem.
 D. Laer-
 tius in ejus
 vita.*

*Nux, asinus, mulier, simili sunt lege legati:
 Hæc tria nil recte sciunt, si verba cessent.*

Sed joco jam satis.

